

**UNELE ASPECTE PRIVIND DELIMITAREA RAPORTULUI
DE PROTECȚIE A CONSUMATORULUI DE RAPORTURILE
DE PROCEDURĂ PENALĂ, PROCEDURĂ CONTRAVENȚIONALĂ
ȘI DE PROCEDURĂ CIVILĂ**

Igor TROFIMOV,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Catedrei „Drept privat”, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI*

O normă juridică incorect înțeleasă de cei care urmează a o aplica, poate deveni cauză a încălcării drepturilor celor care această normă ar fi trebuit să le protejeze dreptul.

Astăzi societatea noastră deja s-a obișnuit cu faptul că statul a adoptat o atitudine corespunzătoare protejării dreptului de consumator. Și aceasta este firesc. Însă, este necesar de înțeles că dreptul protecției consumatorului, așa cum și raportul de consumator nu-și are aplicabilitatea în toate domeniile dreptului, fiindu-i „închisă ușa” acolo unde relații similare sunt reglementate de alte categorii de raporturi, în special cele de drept procesual penal, drept procesual civil și drept procesual contravențional.

În articolul de față vom încerca să dezbatem un subiect litigios abia apărut în practica jurisprudențială, dar care sperăm că va fi soluționat în limitele „pașnice” ale științei juridice.

Cuvinte-cheie: procedura contravențională, procedura civilă, raport de protecție a consumatorului.

An incorrect legal rule understood by those to apply it may become the cause of the violation of the rights of those who this rule should have protect their right.

Today our society has already become accustomed to the fact that the state has adopted an attitude corresponding to the protection of the consumer right.

And this is natural. However, it is necessary to understand that the right of consumer protection, as the consumer ratio has not applicable in all areas of law, being “closed the door” where similar relationships are regulated by other categories of reports, especially those of Criminal procedural, civil procedural law and procedural contravention.

In this article we will try to discuss a litigious subject in the jurisprudence practice, but which we hope will be settled within the “peaceful” limits of legal science.

Keywords: contravention procedure, civil procedure, consumer protection relationship

Dezvoltarea spectrului de raporturi juridice, condiționată de adoptarea a noi și noi legi, deseori creează situații de coliziune de norme de drept, dar și interpretarea eronată a acestora, fapt ce în consecință ne oferă o percepere greșită a naturii raportului juridic reglementat de aceste norme.

Cu adevărat, suntem în preajma unor evenimente deosebit de importante, atunci când la un mod foarte serios este pusă problema interesului consumatorului, care cu regret, nu totdeauna este în concordanță cu interesul producătorului sau comerciantului.

Deși în mod firesc, o piață liberă, presupune adaptarea calității produsului la necesitatea consumatorului, totuși nu trebuie să neglijăm faptul că însăși procesul de adaptare presupune parcurgerea unor cărări, pe itinerarul cărora consumatorul are de suferit.

Considerăm că anume din acest motiv, legiuitorul este îndreptățit să recurgă la reglementarea regimului de oferire a produselor și serviciilor către consumator.

Trebuie de recunoscut, că așa cum și problematica de mediu, așa și cea de protecție a consumatorului, deși este una relativ nouă, totuși reprezintă un domeniu cu o problematică foarte vastă. Mai mult ca atât, aceste două domenii sunt foarte actuale, și pe multe din subiecte au interferențe.

Este destul de dificil să distingem un anumit subiect în ce privește raporturile de protecție a dreptului consumatorului, care ar fi subiect-cheie.

Pe zi ce trece, diversitatea de probleme cu care se întâlnesc justițiabilii în procesul de soluționare a conflictelor de consumator, este tot mai mare.

În același timp și practica cazurilor soluționate, denotă creșterea pozitivă a atitudinii față de interesul consumatorului.

Chiar dacă noțiunea de consumator în sens larg presupune o calitate generală a unei persoane care profită de pe rezultatele unei acțiuni oferite de prestator, totuși percepția pe care o avem astăzi noi se limitează doar la prestația pe care o oferă profesionistul.

Pe bună samă, operarea în legislația civilă a termenului de „profesionist” a soluționat multiplele probleme¹, inclusiv și cele legate de identificarea cadrului de raporturi care pot și urmau a fi atribuite la raporturi de consumator.

Astăzi, însă apare o necesitate stringentă de a delimita însăși raporturile de consumator de celelalte categorii de raporturi. Aceasta se datorează mai întâi de toate faptului că sunt foarte multe categorii de raporturi juridice care după formă și modul de realizare, sunt asemănătoare cu raporturile de consumator. La realizarea unui aspect comparativ în materie de drept este necesar de a determina criteriile, în funcție de care se va realiza delimitarea, unde drept criterii de delimitare pot fi determinate²:

---

¹ N. Roșca, S. Baieș, Dreptul afacerilor, Editura CEP USM, Chișinău, 2021, pag. 21.

² I. Trofimov, A. Crețu, Drept procesual contravențional, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2017, pag. 26.

• apartenența ramurii la sistemul dreptului public sau a dreptului privat;

- obiectul de reglementare;
- caracterul reglementărilor;
- temeiurile de apariție a raporturilor etc

De multe ori această asemănare este una amăgitoare, dar cu regret, generează incorecta sau eronata aplicare a legislației în domeniu.

Drept exemplu, ne-am putea referi la situația legată de câteva cereri depuse de contravenienți la autoritatea de protecție a drepturilor consumatorului în care aceștea invocă încălcarea dreptului de consumator în cadrul aplicării unor măsuri de constrângere cu caracter contravențional. În principal aceasta e legat de particularitățile punerii în aplicare a unei practici contravenționale în ce privește ridicarea și transportarea unităților de transport la parcurile speciale, fiind vorba de aplicarea de către poliție a prevederilor articolului 439 al Codului contravențional. De fapt, aplicarea de către agentul constator a prevederilor articolului 439 al Codului contravențional presupune impunerea unei măsuri de constrângere în cadrul unei proceduri contravenționale – reținerea și a ducerea la parcare specială a mijlocului de transport, urmare la care proprietarul sau posesorul unității de transport este deposedat de unitatea de transport, unde poliția preia această unitate de transport în custodia sa și o depozitează la o parcare specială. Este evident, că posibilitatea aplicării prevederilor articolului 439 al Codului contravențional, în majoritatea cazurilor, este condiționată de comiterea de către proprietarul sau un alt posesor al mijlocului de transport, a contravenției, care prin efectul său face necesară aplicarea acestei măsuri de constrângere. Ca urmare proprietarul sau un alt posesor al mijlocului de transport supus evacuării, în acest proces are calitatea de contravenient sau cel puțin persoană bănuită în comiterea contravenției.

În același timp, tractarea și evacuarea unităților de transport poate avea loc și la solicitarea proprietarului sau posesorului unității de transport, în afara procesului contravențional. Aceasta nu doar că nu este legat de comiterea de către proprietarul sau un alt posesor al mijlocului de transport a unei contravenții sau infracțiuni, dar mai mult ca atât, nu este realizat cu aportul sau implicarea poliției. În această situație, raportul între profesionistul care prestează servicii de tractare și de evacuare, pe de o parte și posesorul unității de transport care a solicitat prestarea acestui serviciu, pe de altă parte, reprezintă un raport consumator. Ca urmare acest raport juridic nimerește sub incidența normelor care reglementează relațiile de consumator.

În cazul în care tractarea sau evacuarea unității de transport are loc

drept măsură de constrângere aplicată de agentul constatator al poliției, aceasta nu mai reprezintă un raport consumator, deoarece întâi de toate nu posesorul unității de transport dă acordul privind evacuarea unității de transport, ci dimpotrivă, de regulă acesta se opune evacuării. În acest caz anume organul de poliție sau altă autoritate competentă dispune evacuarea. În al doilea rând, aceasta reprezintă o măsură procesuală de constrângere care se aplică față de posesorul unității de transport și cu privire la care se aplică normele procedurale contravenționale sau penale, iar aceasta exclude posibilitatea aplicării regulilor cu privire la consumator în raportul de procedură penală și contravențională.

Chiar dacă acțiunea de natură tehnică, nejuridică, ce constă în plasarea unității de transport pe platforma de evacuare și transportarea acesteia la parcare specială este efectuată nu de angajații subdiviziunii de poliție, ci de o întreprindere privată în baza unui contract administrativ, oricum întreprinderea privată – profesionistul în acest caz prestează serviciul nu posesorului unității de transport ci organului de poliție. Și ca urmare posesorul unității de transport nu este consumator ci contravenient sau infractor sau persoană bănuită în comiterea infracțiunii sau contravenției.

Dacă e să ne referim la conținutul reglementărilor care formează cadrul juridic pentru aplicarea prevederilor articolului 493 al Codului contravențional³, considerăm că acestea trebuie supuse unei redactări esențiale. Aceasta este deoarece formula din conținutul punctului 36 al Regulamentului privind modul de ridicare, transportare, depozitare și restituire a mijloacelor de transport în cadrul procesului contravențional, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 557 din 18.06.2018*⁴ creează ambiguități în ce privește cui i se induce condiția referitoare la pretenția de a achita plățile doar pentru serviciile efectiv prestate, precum și chestiunea legată de natura cheltuielilor pentru serviciile de ridicare, transportare și depozitare a mijlocului de transport în cadrul procesului contravențional.

Astfel deși această normă stabilește că aceste cheltuieli sunt suportate de către conducătorul, proprietarul sau posesorul legal al mijlocului de transport în privința căruia a fost aplicată sancțiunea contravențională, totuși trebuie să reținem că acestea reprezintă nu plată pentru servicii acorda-

³ Articolul 439 al Codului contravențional nr. 218 din 24.10.2008, //Monitorul Oficial 3-6/15, 16.01.2009, republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.78-84/100 din 17.03.2017. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126364&lang=ro#

⁴ Hotărârea Guvernului nr. 557 din 18.06.2018 “pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ridicare, transportare, depozitare și restituire a mijloacelor de transport în cadrul procesului contravențional” //Monitorul Oficial 210-223/609 din 22.06.2018. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122268&lang=ro#

te contravenientului în calitate de consumator, ci cheltuieli de procedură, pe care contravenientul urmează a le suporta în legătură cu comiterea contravenției. Aceste cheltuieli contravenientul le suportă de rând cu cheltuielile legate de efectuarea expertizei, cheltuielile legate de antrenarea translatorului sau interpretului, precum și alte cheltuieli de procedură. Ele sunt raportate la obiectul acțiunii civile în cadrul procesului penal sau contravențional⁵. Deși în norma citată se include condiția precum că *plățile se achită doar pentru serviciile efectiv prestate, în baza calculelor prezentate de către agentul economic care a prestat serviciul în cauză*, aceasta nicidecum nu denotă faptul că serviciul s-a prestat contravenientului. Agentul economic încheie contractul cu organul de poliție și îi prestează serviciul anume poliției. Contravenientul nu este clientul agentului economic care efectuează doar partea tehnică a procedurii de reținere și transportare la parcare specială a mijlocului de transport. În acest caz contravenientul este partea civilmente responsabilă în proces. Obiectul răspunderii sale o formează cheltuielile suportate de stat, în legătură cu examinarea cazului, precum și în legătură cu alte cheltuieli pe care statul le suportă în legătură cu comiterea contravenției sau infracțiunii. Și nu contează faptul că statul suportă cheltuielile direct sau că le repară contravenientul până ca statul să le suporte, este important că statul (prin agenții săi sau prin intermediul unui concesionar) să exercite acțiuni care să implice cheltuieli clare.

Astfel, în ce privește plata pentru plasarea pe platforma de evacuare și transportarea la parcare specială în cadrul procedurii contravenționale, trebuie să reținem că aceasta nu reprezintă o plată pentru serviciul acordat contravenientului, ci reprezintă cheltuieli de procedură. Această plată nu rezultă dintr-un careva contract sau raport contractual încheiat între contravenient și agentul economic ce efectuează evacuarea. Ea este una ce rezultă din cheltuielile de facto suportate pentru aplicarea acestei măsuri procesuale de către organul de poliție, analogic cum și în cazul antrenării în procesul contravențional sau penal a translatorului, a specialistului, a expertului sau a altor participanți.

Este evident că această plată (cheltuieli), care reprezintă cheltuieli de procedură, se deosebește de plata pe care o face posesorul unității de transport în cazul în care apelează la serviciile de evacuare în virtutea faptului că i s-a defectat unitatea de transport și care este în necesitatea de a o transporta la o parcare sau la o stație de deservire tehnică sau într-un alt loc, pe care îl decide anume posesorul unității de transport și nu poliția. Aceasta este o plată pentru serviciul prestat consumatorului și care rezultă din contractul

⁵ P. Vanca, Acțiunea civilă în procesul penal, Editura Universul Juridic, București, 2018, pag. 15.

încheiat între posesorul unității de transport și profesionist. La acest caz se aplică nu regulile prevăzute de Codul contravențional sau Codul de procedură civilă ci regulile prevăzute pentru raporturile de consumator.

Dimpotrivă, în cazul procedurii de reținere și aducere la parcarea specială a unității de transport, posesorul unității de transport nu decide unde și cum se transportă unitatea de transport ce-i aparține, așa cum nu decide la ce preț se transportă și se depozitează unitatea de transport. El doar compensează cheltuielile pe care le suportă statul în legătură cu contravenția comisă de acesta.

În susținerea acestei poziții mai aducem drept argument și faptul că persoana care a deținut unitatea de transport și de la care aceasta s-a ridicat pentru a fi evacuată, poate formula pretenții în ce privește temeinicia ridicării, așa cum și pentru cheltuielile legate de această ridicare nu către agentul economic sau subdiviziunea de poliție care a efectuat nemijlocit acțiunea fizică de plasare pe platforma de evacuare și transportarea mijlocului de transport, ci o formulează împotriva agentului constatator, care a decis și a efectuat această ridicare. În acest sens, trebuie să reținem că pretenția referitor la cheltuielile ce urmează a fi compensate de către contravenient urmează să se regăsească într-o acțiune civilă în cadrul procesului contravențional, care în acest caz va avea un caracter reconvențional la cea de bază formulată de organul de poliție în ce privește compensarea cheltuielilor de procedură legate de expertiză, de translator și inclusiv de evacuarea unității de transport. Această acțiune reconvențională a contravenientului se va supune condițiilor generale ale unei acțiuni civile⁶, dar și regulilor prevăzute de articolul 166 al Codului de procedură civilă⁷. Prin urmare, aceasta nicidecum nu va putea avea un caracter de bază, și mai ales rezultat din încălcarea dreptului de consumator.

În concluzie, este necesar de relevat faptul că este deosebit de important de a identifica și trasa clar granițele raportului de consumator în raport cu alte categorii de raporturi, care aparent sunt asemănătoare. În acest sens este, de principiu, să distingem raportul de consumator de cel de procedură penală sau contravențională, astfel cum deținutul sau contravenientul nu poate deveni consumator, rezultând dintr-o faptă contravențională sau penală.

⁶ G. Boroi, M. Stancu, *Drept procesual civil*, Editura Hamangiu, București, 2017, pag. 37-51.

⁷ Articolul 166 al Codului de procedură civilă nr. 225-XV din 30.05.2003, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.111-115/451 din 12.06.2003, 2018. Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.130-134/415 din 21.06.2013. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126005&lang=ro#